

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Paleoekologia z elementami archeobotaniki , PG_00200210						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2028/2029		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	3	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	5	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Joanna Święta-Musznicka					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach		Praca własna studenta		RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0		43.0		75
Cel przedmiotu	Przekazanie wiedzy o metodach badawczych służących w rekonstrukcjach zmian środowiska przyrodniczego w przeszłości, z uwzględnieniem metod bioindykacyjnych wykorzystywanych w kontekście studiów osadniczych. Przekazanie wiedzy na temat zmian klimatu i roślinności w czwartorzędzie (charakterystyka środowiska przyrodniczego u schyłku ostatniego zlodowacenia i w holocenie oraz roli osadnictwa). Przekazanie wiedzy na temat historii użytkowania roślin przez człowieka w przeszłości. Ukształtowanie wiedzy na temat warunków efektywnej współpracy z przyrodnikami na stanowiskach archeologicznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_W06] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze teorie, metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa	Charakteryzuje metody badawcze i narzędzia warsztatu paleoekologa oraz archeobotanika umożliwiające efektywną pracę na stanowisku archeologicznym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, objekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz podstawowe ujęcia teoretyczne służące wyjaśnieniu zależności między nimi. Posiada tym samym podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Zna i rozumie chronologię i periodyzację ziem polskich, a także teorie wyjaśniające wpływ zmian klimatycznych i przemian roślinności na rozwój osadnictwa w Polsce i Europie.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Dyskutuje z paleoekologami i archeobotanikami problematykę badań środowiskowych na stanowisku archeologicznym i naturalnym.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Potrafi samodzielnie formułować problematykę badań w kontekście współpracy z paleoekologiem i archeobotanikiem.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
Treści przedmiotu	Przegląd metod paleoekologicznych. Zasady bioindykacji w rekonstrukcjach środowiska przyrodniczego. Opis litologiczny i analizy fizyko-chemiczne osadów jako źródło informacji o dawnym środowisku. Genetyczne i niegenetyczne klasyfikacje osadów. Datowania bezwzględne. Podstawy dendrochronologii. Rekonstrukcje zmian środowiska w oparciu o badania interdyscyplinarne. Zmiany klimatu i roślinności w późnym wistulianie i holocenie na tle teorii cykli klimatyczno-edaficznych Iversena. Zapis działalności człowieka i charakteru gospodarki w diagramach pyłkowych oraz palinologiczne wskaźniki antropogeniczne. Uwarunkowania przyrodnicze osadnictwa pradziejowego. Antropogeniczne przemiany środowiska pod wpływem aktywności kultur pradziejowych na Pomorzu. Cele i metodyka badań archeobotanicznych. Procesy tafonomiczne i rodzaje fosylizacji szczątków roślinnych. Rekonstrukcje elementów gospodarki w oparciu o dane paleoekologiczne i archeobotaniczne. Rośliny uprawne i zbierane ze stanu dzikiego w gospodarce pradziejowej i średniowieczu. Badania archeobotaniczne na terenie miast.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Zaliczenie przedmiotu: Elementy nauk o Ziemi w archeologii. Wiedomości z zakresu nauk przyrodniczych na poziomie licealnym, znajomość stratygrafii czwartorzędu, wiedza na temat najważniejszych metod datowania bezwzględnego.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowej
	egzamin ustny	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Berglund B.E. 1986. Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology. Wiley & Sons, Chichester-New York Dybova-Jachowicz S., Sadowska A. 2003. Palinologia. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków. Lityńska-Zajac M., Wasylkowa K. 2005. Przewodnik do badań archeobotanicznych. Vademecum Geobotanicum. Sorus, Poznań. Tobolski K. 2000. Przewodnik do oznaczania torfów i osadów jeziornych. PWN, Warszawa	

	Uzupełniająca lista lektur	<p>Makohonienko M., Makowiecki D., Kurnatowska Z. 2007. Studia interdyscyplinarne nad środowiskiem i kulturą człowieka. Środowisko-Człowiek-Cywilizacja 1. Ser. Stowarzyszenia Archeologii Środowiskowej, Wyd. Bogucki, Poznań.</p> <p>Birks H.J.B., Birks H.H. 1980. Quaternary Palaeoecology. E. Arnold, London.</p> <p>Jacomet S., Kreuz A. 1999. Archäobotanik. Aufgaben, Methoden und Ergebnisse vegetations- und agrargeschichtlicher Forschung, Eugen Ulmer, Stuttgart.</p> <p>Lindner L. 1992. Czwartorzęd. Osady, metody badań, stratygrafia. Wyd. PAE, Warszawa.</p> <p>Roberts N. 1998. The Holocene. An Environmental History. Blackwell, Oxford.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>Bioindykacja w rekonstrukcjach paleoekologicznych – wybrane przykłady bioindykatorów i ich rolę w rekonstrukcji warunków środowiskowych.</p> <p>Podział holocenu na okresy, charakterystyka warunków klimatycznych, cykle Bonda.</p> <p>Sposoby fosylizacji szczątków makroskopowych i omów ich walor informacyjny w badaniach archeobotanicznych.</p> <p>Wpływ kultur neolitycznych na środowisko (warunki środowiskowe panujące w okresie poprzedzającym i po ustaniu osadnictwa, skala przekształcenia środowiska, hodowla, zbieractwo, rośliny uprawne).</p>	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.